

NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry

NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry

LAUSUNTO

31.5.2018

kirjaamo@intermin.fi
johanna.puiro@intermin.fi

Viite: Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitysluonnosta SM011:00/2017

ASIA: LAUSUNTO KOSKIEN ASEDIREKTIIVIN IMPLEMENTOINTIA SUOMEN AMPUMA-ASELAKIIN

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitysluonnoksesta SM011:00/2017. Esityksen pääasiallinen sisältö ei ole direktiivin 91/477/EEC lisäyksen direktiivi EU 2017/853 mukainen vaan huomattavasti toimeksiantoa laajempi. Direktiivin sisältö on sen perusteiksi esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen nähden perusteeton ja se tulee hylätä, eli jättää direktiivi kokonaisuudessaan implementoimatta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön.

Esityksen alkuteksteissä tuodaan esille, että ampuma-aseissa säädettäisiin ampuma-aseluvan haltijoiden seurannasta ja aseluvan säännöllisestä tarkastelusta, joten esitys on omiaan lisäämään tarpeetonta byrokratiaa sekä kuormitusta viranomaisen työtehtäviin ja oikeuslaitoksen taholle ilman hyötyä, tarvetta tai etua. Perusoikeuksien sääntelyn mukaan kaikille yhdenvertaisesti kuuluvilla perusoikeuksilla tarkoitetaan perustuslaissa säädetyjä yksilölle kuuluvia oikeuksia, joille on ominaista niiden perustuslaintasoisuudesta johtuva erityinen pysyvyys ja oikeudellinen luonne. Perusoikeuksia pidetään myös perustavanlaatuisina, yksilölle erityisen tärkeinä oikeuksina ja nämä perusoikeudet on haluttu esityksen kautta laajalti unohtaa kaikkien aseluvanhaltijoiden osalta.

Koko kiireellä tehdyn esityksen sävy ja tavoitteiden, määritelmien, menetelmien ja seuraamusten ristiriita antavat selkeän kuvan, että kohtuuttomuuteen on pyritty tahallisesti. Kun katsotaan lain yleistävää tavoitetta, voidaan hyvin perustellusti argumentoida, ettei se toteudu. Esityksen sisältö kokonaisuudessaan on niin merkittävältä osin yleisen oikeustajun vastainen, että sen voidaan objektiivisesti arvioida kannustavan laajamittaiseen kansalaistottelemattomuuteen. Oikeuden ja kohtuuden periaate puuttuu esityksestä, mikä on omiaan ohjaamaan ampuma-aseista kiinnostuneita

henkilöitä suuntaan missä viranomaisvalvontaa ei voida harjoittaa ja missä seuraamuksilla kuten hallussapitolupien peruuttamisella ei ole mitään merkitystä.

Esitysluonnos laajentaa ampuma-aseen ja aseiden osan määritelmää siten, että tuomioistuimien joutuisi käytännössä lainsäätäjän asemaan. Direktiivin voimaan saattamiseksi tulisi esityksen olla täsmällinen ja tarkkarajainen kuten direktiivi sanamuodossaan, joten esitys ei vastaa myöskään tätä vaatimusta. Jos direktiivissä käytetään sanaa "ja" niin suomalaisessa käännöksessä ei voida käyttää sanaa "tai". Laajentamalla, muuttamalla ja edelleen tiukentamalla selkeitä käsitteitä valmistelijoiden toiveiden mukaisesti vesitetään direktiivi ja samalla tiukennetaan lakiesitystä direktiivin ulkopuolelle kansalaisten vahingoksi. Lisäksi on todettava, että toimialaministereinä toimineiden Orpo, Risikko ja Mykkänen lupauksia reserviläispoikkeuksen huomioon ottamisesta ei voida havaita esityksestä.

Lippaan tai latauslaitteen hallussapidon kriminalisointi edellyttäisi asian tarkastelemista perustuslain omaisuudensuojan kannalta, eikä sitä ole tehty. Esityksen perusteluissa ei ole esitetty mitään sellaista perustetta, jonka mukaan olisi aiheellista puuttua lainsäädännöllisin keinoin latauslaitteen kapasiteettiin. Esitetty "ison" latauslaitteen määritelmä pitää sisällään mm. yli 100 vuotta vanhojen, siviilikäyttöön tarkoitettujen ja yleisesti myytyjen lippaiden kriminalisoimisen sekä Suomessa kymmenin tuhansin kappalein laillisesti, ilman minkäänlaista lupamenettelyä hallussapidetyt lipmaat.

Lipaskapasiteetti ei ole merkittävä tekijä ampuma-aseiden todellista vaarallisuutta harkittaessa. Erillisenä lipas, patruunavyö tai mikään muukaan latauslaite ei aiheuta mitään vaaraa, yhteiskunnallista riskiä eikä vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Näin ei myöskään tapahdu kun latauslaite on sellaisen aseluvan haltijan hallussa, jonka hallussa on niitä käyttämään soveltuva ampuma-ase. Esityksen tarkoittama latauslaite on väline, joita on yleisessä käytössä harrastusammunnassa sekä keräily- että jopa koriste-esineinä. Kriminalisointi aiheuttaa tosiasiallisen puuttumisen perustuslain yksityisomaisuuden suojaan, ilman hyvän lainsäädäntötavan edellyttämää ehdotonta tai edes todennäköistä perustetta, yhteiskunnallista tarvetta tai hyötyä.

Latauslaitteiden yleisyydestä johtuen lain säätäminen sisältää erittäin korkean riskin suuren väestömäärän kriminalisoinnille hyvin vähäisenkin huolimattomuuden seurauksena. Erityisen huolestuttavaa on rikosoikeudellisten seuraamusten lisäksi mainittu esitys, että seuraamuksena on myös henkilön aselupien peruuttaminen. Peruuttamiselle ei ole henkilöönkäyvää perustetta. Kyseisen tyyppisiä latauslaitteita voi yhdellä aktiiviharrastajalla olla käytössään useita, jopa kymmeniä ja yhdenkin niistä unohtuminen, katoaminen ja löytyminen mistä hyvänsä myöhemmässä yhteydessä aiheuttaa tilanteen, jota ei voida pitää oikeudenmukaisena eikä kohtuullisena seuraamuksena.

1. DIREKTIIVIN 91/477/EEC JA LISÄYKSEN EU/2017/853 NOUDATTAMINEN

Tämän lakiesityksen pohjana olevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU/2017/853) on sekä suomen- että ruotsinkielisessä käännöksessä virhe niin, että englanninkielisen alkuperäistekstin määritelmä direktiivin alkuperäisestä tarkoituksesta muuttuu.

Englanninkielinen alkuperäisteksti (sivu 4, kohta 20): "Furthermore, to avoid the risk of alarm and signal weapons being manufactured in such a way that they are capable of being converted to expel a shot of bullet or projectile by the action of a combustible propellant, the Commission should adopt technical specifications to ensure that they can not be so converted." Direktiivin mukaan tällainen esine on jo ennen kauppaan laskemista siten valmistettu, että sen muuttaminen luoteja ampuvaksi on mahdollista. Suomenkielisessä käännöksessä (sivu 4,

kohta 20): “Jotta voidaan lisäksi riski hälytys- ja merkinantoaseiden valmistamisesta sellaisella tavalla, joka mahdollistaa niiden muuntamisen ampumaan palavan ajoaineen avulla hauleja, luoteja tai muita ammuksia, komission olisi hyväksyttävä teknisiä eritelmiä, jotta voidaan varmistaa, että niitä ei voida muuntaa tällä tavalla.” Suomenkielisen käännöksen mukaan jo valmistettu ja kauppaan laskettu esine valmistetaan uudelleen, jotta se voidaan muuntaa.

Ruotsinkielisessä direktiivin käännöksessä (sivu 4, kohta 20): “I syfte att undvika risken för att larm- och signalvapen tillverkas på ett sådant sätt som gör dem möjliga att omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbar drivämne, bör kommissionen anta tekniska specifikationer för att säkerställa att de inte går att omvandla ett sådant sätt.”

Sekä suomen- että ruotsinkielinen käännös ei ole alkuperäisen englanninkielisen tekstin mukainen siinä, että direktiivin tarkoitus on estää ampuma-aseesta muunnetun esineen reaktiivointia uudelleen ampumakelpoiseksi ampumaan luoteja tai muita projektiileja (sivu 1, kohta 2).

2. DIREKTIIVIN IMPLEMENTOINTI JA KAUPAN RAJOITUKSET

Suomea sitoo CIP-maiden kanssa tehdyt sopimukset muissa CIP-jäsenmaissa tarkastettujen aseiden tarkastusvapaasta kauppaan saattamisesta, aivan samoin Suomea sitoo muissa EU:n jäsenvaltioissa teollisesti merkinantolaitteiksi valmistettujen aseiden tarkastuksesta vastaavien laitosten hyväksymisleimat. Direktiivin tarkoitus ei voine olla Euroopan unionin maiden aselainsäädännön laajentaminen tarkkarajaisesta ampuma-aseen määrittelystä yleiseen aselain kiristämiseen siten, että jäsenmaiden kansalliset tuomioistuimet joutuvat lainsäätäjän asemaan.

Suomessa, vastoin Euroopan unionin direktiiviä 91/477/ETY, määritelmää ampuma-aseesta on mielivaltaisesti muutettu Asehallintoyksikön toimesta siten, että alkujaan ainoastaan merkinantovälineeksi suunnitellut, valmistetut ja Unionin jäsenmaissa muuntamiskelvottomiksi tarkastetut välineet on viranomaislausuntojen seurauksena esitetty oikeudessa muuntamiskelpoisiksi ampuma-aseiksi. Lisäksi on huomioitava, että niin sanottujen starttipistoolioikeudenkäyntien kustannukset Suomen valtiolle ovat jo nyt olleet viranomaisarvion mukaan yli 5 milj. euroa.

Mikäli esitys on kuitenkin tarkoitus viedä eteenpäin ja jotta tulevaisuudessa välttyttäisiin lisääntyviltä ja tarpeettomilta aserikosoikeudenkäynneiltä, esitämme vähintään seuraavien pykälien korjaamista kuulumaan seuraavasti:

3. AMPUMA-ASEEN MÄÄRITELMÄ 2 § (ehdotuksen sivut 81 ja 120)

a) Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla voi ruutikaasunpaineen tai muun räjähdyspaineen avulla ampua luoteja, hauleja, muita ammuksia tai lamaanuttavia aineita siten, että siitä on vaaraa ihmisille.

b) Ampuma-aseeksi katsotaan myös muu esine, jos se teknisesti muistuttaa ampuma-asetta ja on rakenteensa ja valmistusmateriaalinsa puolesta ilman metallintyöstömenetelmää muunnettavissa piipulla varustetuksi, toimivaksi ampuma-aseeksi siten, että se kestää 5 §:ssä mainitun kauppatruunan laukaisun.

Esitysluonnoksen 2 §:n ampuma-aseen määritelmä on liian tulkinnanavarainen ja väljä ja siten jälleen asettaa tuomioistuimen lainsäätäjän asemaan. Ehdotuksen ensimmäinen lause sisältää leluja ja rautakaupan putkia ym. vaarattomia esineitä. Toinen lause tarkoittaa samaa starttipistoolia kuin kolmas lause. Poliisihallitus ei ole kuluneen seitsemän vuoden aikana kyennyt määrittelemään edes yhtään ampuma-aseeksi muuntamiskelpoista starttipistoolia vaikka aselain 119 §:n mukaan sen olisi pitänyt se tehdä. Aseen määritelmän tulee olla sama kuin direktiivin määritelmä ampuma-aseesta.

Direktiivi EU 2017/853 ei esitä Euroopassa jo paukkupatruunalle hyväksytyjä starttipistooleja uudelleen tarkastettavaksi. Esityksessä esitetty paukkupatruunoille valmistettujen esineiden uudelleen tarkastaminen vaatisi Suomen ulkoministeriön yhteydenottoa muiden Euroopan unionin maiden ulkoministeriöihin, jotta muutkin unionin maat hyväksyisivät Suomen erityisvaatimukset.

Ampuma-aseen määritelmä lain näkökulmasta eroaa siitä määritelmästä, mitä ampuma-ase todellisuudessa on. Esityksessä esitetään, että lukuisa määrä erityyppisiä esineitä joilla ei välttämättä ole edes mitään tekemistä toimivan ampuma-aseen kanssa edes yksittäisinä toiminnallisina osina olisi tulkittava luvanvaraisiksi esineiksi.

Tämän mahdollisuudenkin säätäminen laiksi sisältää huomattavan määrän epäselvyyksiä, joiden seurauksena viranomaisen harkinta jopa täysin aihepiiriin liittymättömien esineiden tulkitsemisessa muuksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat on huomattava riski. Poliisin valtaoikeuksien laajentaminen vallan kolmijaon mukaisen toimeenpanovallan ulkopuolelle näin laajalti, ilman viranomaisen saamaa riittävää eli vähintään alemman korkeakoulututkinnon tasoista tietämystä metallurgiasta, lujuusopista ja teknisistä kokonaisuuksista rikkoo selkeästi hyvän lainsäädäntötavan vaatimusta asiaa käsittelevän viranomaisen riittävän pätevyyden edellyttämisestä asiassa jossa hänet valtuutetaan tekemään päätös lainmukaisine perusteluineen.

4. ESITÄMME ASEEN OSAN MÄÄRITELMÄKSI SEURAAVAA (3 §, sivut 82 ja 121)

Aseen osalla tarkoitetaan asean runkoa, lukon kehystä, lippaan kehystä, piippua, luistia, patruunarullaa, lukkoa, sulkukappaletta ja äänenvaimenninta.

- a) Runko on osa, joka liittää piipun ja lukon tai muun sulkulaitteen yhteen.
- b) Lukonkehys on erillinen rungon osa, joka on toiminnallisesti a)-kohdan mukainen ja on asean valmistajan manuaalissa nimetty "upper receiver".
- c) Lippaan kehys on erillinen rungon osa, joka liittää latauslaitteen lukonkehyykseen ja on asean valmistajan manuaalissa nimetty "lower receiver".
- d) Piippu on 110 §:n standardin mitoitusta vastaavasti mitoitettu rihlattu tai sileä putki, jossa luoti on piipun mittoja suurempi siten, että rihlatussa piipussa laukaistaessa luoti tiivistyy piippuun niin, että 2 §:n tarkoittamaa ruutikaasua voi muodostua ja muu ammus siten että ammuksen ohitse ei virtaa ruutikaasupainetta.
- e) Lukko on patruunan patruunapesään sulkeva osa tai muu sulkulaite.
- f) Patruunarulla on revolverin rulla, mutta muut patruunoita tai ammuksia sisältävät rullat ovat latauslaitteita.
- g) Aseen osalla ei tarkoiteta ennen vuotta 1920 valmistetussa aseessa kiinteästi olevaa patruunansyöttölaitetta.

5. ASEEN YLÄ-TAI ALARUNKO 3 §

Luonnoksen 3 §:ssä mainittua ylä- tai alarunkoa ei ole olemassakaan. Sen tulee tarkoittaa lukonkehystä ja lippaan kehystä. Asia on esitetty hallituksen esitysluonnoksessa mielestämme tarkoitushakuisen sekavasti. Yllä olevan g)-kohdan aseita on Suomessa vähän ja niillä on merkittävää historiallista arvoa.

6. KAASUPATRUUNAN MÄÄRITELMÄ (5 §, sivut 82 ja 122, kohta 4)

Kaasupatruunalla tarkoitetaan kaasummuksen sisältävää patruunaa. Kaasupatruunalla ei tarkoiteta 8 mm tai 9 mm halkaisijaista paukkupatruunan kaliberista patruunaa.

7. KAASUASEEN MÄÄRITELMÄ (6 §, sivu 124, kohta 9)

Kaasuaseella ei tarkoiteta halkaisijaltaan alle 10 mm kokoista paukkupatruunan kaliiperista merkinantoasetta, jossa voi laukaista vastaavan kokoisen ammuksittoman EU-maassa hyväksytyyn vähäisen haitta-ainemäärän (CN/CS) sisältävän patruunan.

Lisäys 6 §:ään:

Esitämme starttiaseen määritelmää ampuma-aselakiin. Starttiaseella tarkoitetaan 5 §:n, kohta 6 paukkupatruunalle teollisesti valmistettua esinettä, jota ei voi ilman metallintyöstötoimenpiteitä muuttaa ampumaan luoteja tai muita projektiileja. Starttiaseeksi katsotaan Euroopan Unioniin kuuluvan maan tarkastuslaitoksen merkinantovälineeksi hyväksymä esine.

8. ERITYISEN VAARALLINEN AMPUMA-ASE (9 §, sivu 127, kohta 6)

Kohtaan 6 tulee ottaa lisäyksenä: Erityisen vaarallisella ampuma-aseella ei tarkoiteta irroitettavalla jatkoperällä varustettua, lyhyttä itselataavaa kertatuliasetta kuten esim. Parabellum-pistooli (Luger).

9. AMPUMA-ASEEN MUUNTAMINEN (12 §, sivu 127)

Esitämme pykälästä poistettavaksi ampuma-aseen kaupallista muuttamista koskevan kappaleen käsittämättömänä. Aselaissa on jo asealan elinkeinoksi mainittu 14 § 2) ampuma-aseiden ja aseiden osien korjaaminen.

10. AMPUMA-ASEEN LAINAAMINEN (87 §, sivu 167)

Esitämme kohdista 1-12 korjattavaksi seuraavat kohdat:

- 1) Haulikon saa lainata sille, jolla on oikeus haulikon, kiväärin, yhdistelmäaseen, pistoolin, revolverin, taskuaseen ja erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon.
- 2) Kiväärin tai yhdistelmäaseen saa lainata vain sille, jolla on oikeus kiväärin, yhdistelmäaseen, pistoolin, revolverin, taskuaseen tai erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon.
- 3) Pienoiskiväärin tai mustaruutiaseen saa lainata vain sille, jolla on oikeus haulikon, kiväärin, pienoiskiväärin, pistoolin, revolverin, yhdistelmäaseen, taskuaseen tai erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon.
- 4) Pistoolin tai revolverin saa lainata vain sille, jolla on oikeus pistoolin, revolverin, taskuaseen tai erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitoon.
- 5) Pienois pistoolin tai pienoisrevolverin saa lainata vain sille, jolla on oikeus pistoolin, pienoispistoolin, revolverin, pienoisrevolverin, taskuaseen tai erityisen vaarallisen ampuma-aseen hallussapitämiseen.
- 7) Merkinantopistoolin saa lainata sille, jolla on oikeus merkinantopistoolin tai minkä tahansa kohdissa 1-11 mainitun esineen hallussapitoon.

Lisäksi toteamme, että vaatimus aseiden lainaamisesta koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta poliisille on kohtuuton, eikä perustu mihinkään voimassa olevaan lakiin. Metsästysaikana aseiden lainaaminen on yleistä, laina-ajan ilmoittamista tai laina-aikaa ei voi rajoittaa jollakin päivämäärällä, kuten esityksen 10 pv. Poliisilla ei ole minkäänlaisia resursseja käsitellä mahdollisesti tuhansia ilmoituksia metsästysaikana, joten esitys ei kohtaa lainkaan todellisuutta.

11. KANSALLISEN PUOLUSTUKSEN POIKKEUS

On käsittämätöntä kansalaisten omavalvonnan aliarvioimista ampuma-aseasioissa kun esityksessä asennoidutaan siihen, että ampumaharrastustoiminta myös maanpuolustustarkoitusta varten tulisi

olla yhteiskunnan kontrollissa, silloinkin kun kyseessä on omaehtoinen harrastustoiminta, mikä koskettaa suurta osaa suomalaisista ammunnan harrastajista.

Reserviläisliitto ja RESUL ovat olleet aktiiveja puolustaessaan reserviläisten oikeutta omaehtoiseen ammunnan harrastamiseen. Esitysluonnoksessa siirretään Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK ry) tehtäväksi julkisena hallintotehtävänä olevan sotilasvalmiuksia palvelevan koulutuksen sisällössä myös ampumakoulutuksen antaminen kyseiseen tarkoitukseen. Samalla säädettäisiin MPK ry:lle mahdollisuus hakea lupia pitkiin itselataaviin, kertasytytteistä patruunaa ampuviin kertatuliaseisiin, joilla voidaan laukaista yli 11 patruunaa ilman uudelleen latausta, jos aseessa on yli 10 patruunan latauslaite.

MPK ry:llä ei ole yksinkertaisesti nykyoloissa minkäänlaisia resursseja vastata esim. pohjoisimman Suomen puolustusvoimain reserviin kuuluvien kansalaisten ampumaharrastustoiminnasta. Ampumaharrastustoiminta on Suomessa aina perustunut vapaaehtoisuuteen ja Puolustusvoimain kertausharjoituksissa antama koulutus on tapahtunut luonnollisesti palveluksessa. Asiassa on lisäksi syytä huomioida Suomen perustuslain 127 § eli rajoittamaton perustuslaillinen maanpuolustusvelvollisuus, jonka mukaisesti jokainen Suomen kansalainen on velvoitettu osallistumaan isänmaan puolustukseen tilanteen niin vaatiessa parhaan kykynsä mukaan, mikä tosiasiallisesti tekee jokaisesta Suomen kansalaisesta osan reserviä. Tämä on huomioitava, mikäli oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa aiotaan muuttaa.

12. PUOLUSTUSVOIMAIN REKISTERIT

Puolustusvoimain rekisterien käyttöoikeus muilla viranomaisilla kuin Puolustusvoimain palveluksessa olevilla tulee olla ehdottomasti kiellettyä. Kansalaisoikeusjärjestönä NRA ry ei voi hyväksyä missään tapauksessa luottamuksellisten ja salassa pidettävien Puolustusvoimain sodan ajan sijoituksia koskevien tietojen joutumista mahdollisesti epäluotettavien muiden viranomaisten käyttöön.

YYA-sopimuksen perusteella haluttiin kieltää sotilaallisen koulutuksen antaminen siviileiltä Suomessa, mutta YYA-sopimuksen lakattua olemasta voimassa, mitään estettä ei ole esimerkiksi Reserviläisliiton tai RESUL:n antamasta koulutuksesta. On erityisen tärkeä huomioida se tosiasia, että Suomen kansallisen puolustuksen perustuminen reserviläisarmeijaan ja myös sijoittamattomalle reserville on tärkeä merkitys ylläpitää riittävä asekuntoisuus myös niiden kansalaisten keskuudessa, jotka tällä hetkellä eivät välttämättä nykyisten supistusten valossa kuulu ensimmäisenä joukkoihin kutsuttaviksi. Ampuma-aseiden hallussapito oikeissa käsissä luo sisäistä turvallisuutta, sekä mahdollisen uhkakuvan miehittäjälle, mikä tosiasia on jo aikoinaan Neuvostoliiton marsalkkojen suusta todettu.

On mahdotonta havaita minkäänlaista yhtymäkohtaa Islamia uskontonaan tunnustavien terroristien käyttämien rynnäkkökiväärien ja räjähteiden ja suomalaisten laillisesti omistamien itselataavien kiväärien välillä. Uhkakuvien luominen YJT:n kannalta vaarallisista ampuma-aseen haltijoista Suomessa on EU-komission allekirjoittaman pienaseita koskevaan YK:n yleissopimukseen perustuva. Rajoitusten ja kieltojen lisääminen ainoastaan heikentää kansalaisten luottamusta poliitikkoihin ja viranomaisiin, sillä lupaukset Suomen ministerien toimista säilyttää nykyinen tila parhaalla mahdollisella tavalla on tässä esityksessä selkeästi unohdettu.

13. ASE-ELINKEINON HARJOITTAJAT

Esitysluonnoksessa esitetään 119 §:ssä ase-elinkeinoluvan jatkamisen ilmoittamista. Esityksessä on lisäksi varmistettava, että vanhan voimassaolevan luvan ehdot pysyvät ja säilyvät.

Ase-elinkeinon harjoittajille esitetty vaatimus ilmoittaa 10 pv:n kuluessa ampuma-aseen tai aseiden osan haltijan asealan elinkeinonharjoittajalle jättämästä aseesta tai aseiden osasta on kohtuuttoman lyhyt, sillä useissa tapauksissa kuolinpesien aseet aiheuttavat ongelmia todellisen edunsaajan selvittämisessä. Aika on liian lyhyt, vaatimuksen pitäisi olla sanamuodossa ensi tilassa.

14. ASEIDEN HALTUUNOTTO

Hallituksen esitysluonnoksessa on pyritty laillistamaan poliisin nykyinen käytäntö, että minkälaisen tahansa ilmoituksen perusteella poliisi voi ottaa haltuun aseluvanhaltijan aseet ja niihin kuuluvat patruunat. Ilmoituksen tekijä voi tehdä ilmoituksen tahallaan vahingoittamistarkoituksessa ilman minkäänlaisia perusteita ja ilman rangaistuksen pelkoa. Viranomaisen ei edes pyri selvittämään ilmoituksen tekijän motiivia tai perusteita, vaan toimii välittömästi.

Väliaikainen haltuunotto johtaa lähes kaikissa tapauksissa siihen, että viranomaisen ei myönnä mahdollista erehdystään, vaan jatkaa laitonta haltuunottoa ja ryhtyy aselupien peruutusprosessiin. Aselupien peruuttamisen tulisi aina perustua tuomioistuimen tekemään päätökseen, sillä kyseessä on perustuslain suojaama omaisuus mikä saattaa olla erittäin suuri taloudellinen ja muu arvo esineen omistajalle. Mielivaltaiset lupien peruutukset ja niihin liittyvät hallinto-oikeuskäsittelyt saattavat viedä useita vuosia ja kuten meillä kansalaisoikeusjärjestönä on hyvin tiedossa, niin aseiden palautus omistajalleen kestää yleensä keskimäärin yli 500 päivää. Kyseessä on kohtuuton haitta kansalaiselle, erityisesti silloin kun kyseessä on aktiivien harrastajien omistamat ampuma-aseet.

92 §:ään tulee tehdä lisäys, että päätöksen ampuma-aseiden haltuunotosta voi tehdä vain poliisipäällystöön kuuluva virkamies. Tämän virkamiehen on varmistettava, että perusteeton ilmoitus, joka on johtanut aseiden haltuunottoon kumotaan ja perättömän ilmoituksen tekijä saatetaan syytteeseen perättömästä ilmiannosta. Kun haltuunoton perusteena on rikosilmoitus ja tuomioistuin on tämän rikossyytteen hylännyt, tulee haltuunotetut esineet palauttaa omistajalle viivyttämättä päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

15. ASEKERÄILY JA MUSEOT

Asekeräilijöiden ja museoiden osalta hallituksen esitysluonnos on erittäin vahingollinen sillä useiden museoiden asekeräilyt ovat karsuneet lähinnä lahjoitusten kautta ja niistä on voitu pitää tiedostoa. Tiedoston pito-oikeuden poistaminen merkitsisi suuria taloudellisia menetyksiä sekä kulttuurihistoriallisten arvojen menetyksiä. Asekeräilyihin kohdistettu ampumakielto on seurausta väärästä tulkinnasta asekeräilyn luonteesta, sillä keräily ei ole vaan passiivista aseiden ja esineiden säilyttämistä, vaan myös niiden tutkimusta mahdollisine toimintakokeineen.

Asekeräilyllä ei tarkoiteta passiivista hallintaa vaan erityisen mielenkiinnon ja harrastuneisuuden kohteena olevilla ampuma-asemalleilla tapahtuvaa kokonaisvaltaista harrastustoimintaa, jolla on tämän lisäksi myös asehistoriallinen ja asetekninen ulottuvuus. Toisin kuin yritetään esittää, kyse ei ole pelkästään kokoelmassa säilyttämisestä, joka on vain yksi kokonaisvaltaisen asekeräilyn ilmenemismuodoista. Hyvin olennainen osa on keräilyyn sisältyvä mahdollisuus käyttää kaikkia kokoelmassa olevia ampuma-aseita niillä tavoin kuin ne on tarkoitettu alunperin toimimaan, minkään sitä keinotekoisesti estämättä ja vertautuen muidenkin historiallisten mekaanisten esineiden kuten esimerkiksi ajoneuvojen tai peliautomaattien keräilyharrastukseen.

Asekeräilyn rinnastaminen museotoimintaan ja asettaen sille vielä erityisiä rajoituksia jotka rajoittavat sen tosiasiallisia ilmenemismuotoja kuten eri keräilyasetypeille järjestettyjä ampumatapahtumia ei ole perusteltua eikä vastaa nykytilan todellisuutta. Lain on kuitenkin

ensisijaisesti sitä vastattava ja tästä poikkeaminen on oltava erikseen perusteltua riittävän, erityistä puuttumista edellyttävän konkreettisen epäkohdan korjaamiseksi. Esitys ei perustu tähän peruseriaatteeseen.

Asekeräilijöiden osalta kokoelmien kartuttamisen kannalta ja nykyisten kokoelmien säilyttämisen kannalta tulee siirtyä asepassijärjestelmään, missä asepassissa luetellaan keräilysuunnitelman mukaisten aseiden hankkiminen ilman erillisiä hankkimislupia, ainoastaan merkintänä asepassiin. Tiedoston pito-oikeus niiden osalta, joilla se jo on tulee jatkaa aiemmin päätetyn mukaisesti. Keräilijöillä, joilla jo on kokoelmassaan A-ryhmän aseita tulee olla mahdollisuus hankkia lisäyksiä kokoelmaansa ilman tarpeetonta byrokratiaa.

16. HARRASTUNEISUUDEN OSOITTAMISESTA

Harrastamisen osoittaminen on tarkoituksella tuotu lakiesityksiin Asehallintohallintoyksikön toimesta aselupakäytäntöjen yhtenäistämisoheessa (AYO) ilman minkäänlaista käytännön hyötyä. Ampuma-aselain tarkoitus ei ole erityisten käyttötarkoitusten määrittely ja valvonta vaan ampuma-aseiden hallussapidon riskien hallinta. Sanktioitu ja seuratyypinen harrastustoiminta ei vaikuta tilastollisesti millään tavoin henkilötasoiseen riskiin verrattuna satunnaisesti ja epämuodollisesti harjoitettuun harrastamiseen. Se ei riipu myöskään siitä, onko harrastuksessa ollut vuosien, jopa vuosikymmenten passiivisempi vaihe tai jopa tauko.

Harrastustoiminta kaikissa muodoissaan, myös täysin omaehtoisesti harjoitettuna, kuuluu elimellisesti perustuslaissa ja YK:n peruskirjassa määriteltyyn "oikeus elämään" -käsitteeseen. Ainoa lainsäädäntöperiaatteiden kautta realisoituva normi on poikkeus missä erityisestä tai painavasta syystä henkilötasolla tätä oikeutta on syytä rajoittaa, mikä ei tällä perusteella realisoitu. Kun kyseessä on lisäksi omaisuudensuojaa kokeva eli yksityisomaisuudesta saatavan käyttöhyödyn mahdollisuuden pois ottaminen, pelkän mahdollisuuden antaminen vaatii esityksessä tehtyä huomattavasti laajamittaisempaa perusoikeustarkastelua, mille ei näiden tekijöiden pohjalta ole lainsäädännöllistä perustetta.

Aikanaan koulusurmissa käytettyjen aseiden luvat saivat molemmat henkilöt esitettyään harrastuneisuutta muutamalla ampumaratakäynnillä ja siitä syystä kansalaisten velvoittaminen esittämään yhtä mittaa harrastuneisuutta on kuin, että lainelautailua harrastava osoittaisi harrastuneisuuttaan talven aikana. Harrastuneisuuden osoittamisen vaatiminen lailla edellyttää, että laki velvoittaa myös valtion osoittamaan harrastajien käyttöön riittävästi ampumaratoja koko maan kattavasti ja näin ei asiantila ole. Harrastaminen on perustuslain suojaama oikeus, ei velvollisuus.

17. POLIISIHALLITUKSEN VIRKAMIESTEN AMMATTIT AidON OSOITTAMINEN

Kaikkien lupahallinnossa työskentelevien virkailijoiden poliisihallituksessa tulee olla sellaisia, joilla on itsellään riittävä asiantuntemus ampuma-aseista ja muutkin edellytykset saada ampuma-aseille hallussapitoluvat, myös erityisen vaarallisille ampuma-aseille. Lisäksi vaatimuksena tulee olla myös suoritettu metsästäjän tutkinto ja voimassa oleva suoritettu riistanhoitomaksu. Lisävaatimuksena katsomme tarpeelliseksi suoritettuna asevelvollisuuden Suomen Puolustusvoimissa. Kansalaisten oikeusturvan kannalta katsomme välttämättömäksi, että kihlakuntien poliisilaitosten asevastaavat ovat kaikki suorittaneet metsästäjäntutkinnon ja asepalveluksen, jotta he voivat palvella aseluvan hakijoita riittävällä ammattitaidolla ja pätevyydellä.

18. PUOLUSTUSVOIMAIN ILMOITUSVELVOLLISUUS

Luonnoksen ehdotus asevelvollisuuslain 97 §:n muuttamisesta on virheellinen. Ehdotamme, että puolustusvoimien tulee ilmoittaa poliisille henkilön sopimattomuudesta ampuma-aseen

hallussapitooon ainoastaan siinä tapauksessa, että henkilö on vapautettu sopimattoman käytöksen vuoksi asevelvollisuudesta.

YHTEENVETO

Kansalaisoikeusjärjestönä NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry haluaa kiinnittää huomiota siihen tosiasiaan, että säädettävän lain tulee olla ehdottomasti täsmällinen ja tarkkarajainen, jotta lain tulkintaa ei haeta tuomioistuimista. Suomen lainsäädännön alisteisuus Euroopan unionin komission laatimiin direktiiveihin nähden on johtanut jo tilanteeseen, että direktiivien implementointi voimassa olevaan lainsäädäntöömme aiheuttaa suhteetonta painetta kansanedustuslaitoksessa.

Perustuslain kannalta lakiesitysten tarkastelu on johtanut kestävämpään tilanteeseen, sillä viranomaisvaltaa on lisätty merkittävästi ilman perusoikeustarkastelua. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on vaikeassa asemassa ilman riittävää asiantuntemusta perustuslain kanssa ristiriidassa olevien esitysten ollessa kyseessä, sillä liiallinen kiire johtaa jatkuvasti huonoon lainsäädäntötyöhön.

Lain mukaiseen toimintaan kannustavasta ampuma-aselainsäädännöstä on Suomessa hyviä kokemuksia useiden vuosikymmenten ajalta. Aina vuoteen 1998 asti potentiaalisimmin ongelmia aiheuttavien eli luvattomien ja täten täysin yhteiskunnan valvontamahdollisuuksien ulkopuolella olevien ampuma-aseiden saattaminen lupamenettelyn alaisuuteen oli yleistä ja yleisesti kannustettua. Lakiin lisätty amnestia mahdollisti luvattomasta aseesta ilmoittamisen ilman rangaistuksen pelkoa oli täten onnistunut ja saavutti sille asetetut tavoitteet.

Asedirektiivin 91/477/ETY implementointi Suomen ampuma-aselakiin 1998 merkitsi aseluvan haltijoille yleisesti lisääntyviä vaikeuksia, sillä direktiivin vaatimukset jäivät monille vieraiksi poliisin informaatiosta huolimatta. Lähes kaikki vuoden 1998 jälkeen tulleet muutokset ovat jääneet kansalaisten kannalta ilman riittävää tiedottamista. Vastuun katsotaan olevan kansalaisella, vaikka lakien määrä on jo viranomaisten kannalta kestävä ja johtaa jatkuvasti ylilyönteihin ja oikeusturvan loukkauksiin.

Asehallintoyksikkö on toiminnassaan laiminlyönyt valvontavelvollisuutensa poliisin Luhtirekisterin oikeellisuuden suhteen, joten jokainen uusi vaatimus merkitsee kontrollin kasvattamista, ilman että voitaisiin varmistaa poliisin rekisterien ajantasaisuus. Niin kauan kun poliisin omat rekisterit ovat valvomatta voineet sisältää kansalaisten oikeusturvan kannalta raskaita virheitä, kuten Epri-rekisteri (Putin) niin lakiesitysten kiirehtiminen on tarpeetonta. Suomi ei kykene täyttämään direktiivin vaatimuksia yhteisestä ampuma-aseiden omistajia koskevasta rekisteristä EU-maiden kanssa.

Haluamme kiinnittää esityksen laatijoiden huomiota siihen, että Suomi on erittäin aseturvallinen maa esimerkiksi verrattaessa Ruotsiin, joten uhkakuvien luominen YJT:stä voidaan unohtaa, mikäli viranomaiset pitävät huolen siitä, että maassa laittomasti, paperitta oleilevat henkilöt otetaan turvasäilöön ja lähetetään viivyttämättä takaisin kotimaihinsa.

Mikäli lain sisältöä ja tavoitteita muutetaan siten, että ne eivät pelkästään sisällä perusteettomia muutoksia yleisesti hallussapidettyjen ja käytettyjen laitteiden lailliseen asemaan ja omaisuudensuojaan vaan sen lisäksi määrittelevät ehdottomia seuraamuksia joiden vaikutus on yleisellä tasolla ja erityisesti kyseisessä viiteyhteydessä täysin kohtuuton, ei voida vältyä yleiseltä lain kunnioituksen romahtamiselta.

Luvallisesti hallussa pidettyjen ampuma-aseiden yleisyys on ollut pitkälti seurausta harrastajien keskuudessa hyväksytyistä normeista ja yleistä oikeustajua palvelevasta lainsäädännöstä. Uusia harrastajia on ohjattu sosiaalisen normiston myötä erityiseen lainkuuliaisuuteen, koska olemassaolevilla aseluvanhaltijoilla on ollut perusteltu syy pitää lain mukaista toimintaa erityisen kohtuullisena. Esityksen sisältämien perusteettomien periaatteiden seurauksena se ei enää tulisi olemaan edes siinä määrin kohtuullista kuin se vielä toistaiseksi on.

LOPUKSI

Odotamme esityksen luonnoksen hylkäämistä eli esitys on jätettävä kokonaisuudessaan implementoimatta Suomen kansalliseen lainsäädäntöön. Direktiivin implementoinnin ollessa kyseessä esityksen tulisi olla sellainen, että Suomen geopoliittinen asemamme suurvallan naapurina huomioidaan riittävästi. Esityksen laatimisessa on myös otettava huomioon Suomen kansallinen intressi, kuten Tsekin Tasavallassa ja Puolassa on huomioitu kansalaisten oikeudet pitää hallussaan ampuma-aseita direktiivin rajoituksista huolimatta.

Suomessa lausunnon jättöpäivään 1.6.2018 mennessä ovat Saksa ja Hollanti erikseen ilmoittaneet, että eivät kykene antamaan omaa esitystään direktiivin 91/477/EEC muutosesitykseen ja useat muut EU:n jäsenmaista ovat aikataulusta selvästi jäljessä. Emme voi nähdä Suomen viranomaisten kiirehtimisessä mitään perusteita, huomioon otettaessa ministerien Orpo, Niinistö, Risikko ja Mykkänen julkiset lupaukset reserviläispoikkeuksen huomioimisesta Suomen osalta.

Hallituksen esityksen luonnoksen valmistelijoiden toiminnasta on todettava vielä, että esitys on valmisteltu virheellisistä lähtökohdista ja olettamuksella, että kantasuomalaiset muodostavat erityisen uhkan yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Uhkakuvan luomiseen on koko laajuudessaan osallistunut media ja poliisin johto antaessaan tarkoituksellisesti virheellisen kuvan ampuma-aseilla suoritettujen rikosten yleisyydestä Suomessa, vastoin aiemman Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen (Optula) tilastoja, nykyinen Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (Krimo).

Kansalaisoikeusjärjestönä NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry vastustaa jyrkästi aselain kiristystä vetoamalla terrorismiin tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Aseluvanhaltijat ovat tunnetusti luotetuimpia kansalaisia, joten odotamme lakiesityksen valmistelijoiden selvittävän julkisesti, missä Euroopassa suoritetuissa terroristien aseellisissa iskuissa on vuoden 1998 jälkeen käytetty luvallisesti hallussa pidettyjä ampuma-aseita. Uhkakuvien esittämisen tarkoitus on selkeästi poliittinen ja EU:n Komission luoma!

Kunnioittavasti,

NRA Kansallinen Kivääriyhdistys ry

Runo K. Kurko
puheenjohtaja

Minna Helin
pääsihteeri